

Thomas Lindemann   Johann Volprecht Görtz von

**Dissertatio Iuridico-Politica De Academiis Earumque Immunitatibus Et Privilegiis
: Brevem, & dilucidam, Nobilissimae, Imperatoris Friderici I. Authenticae, Habita.
C. Ne Filius Pro Patre, Explicationem exhibens**

Rostochii: Rostochii: Hallervord: Pedanus, 1621

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn730895351>

Druck   Freier Zugang

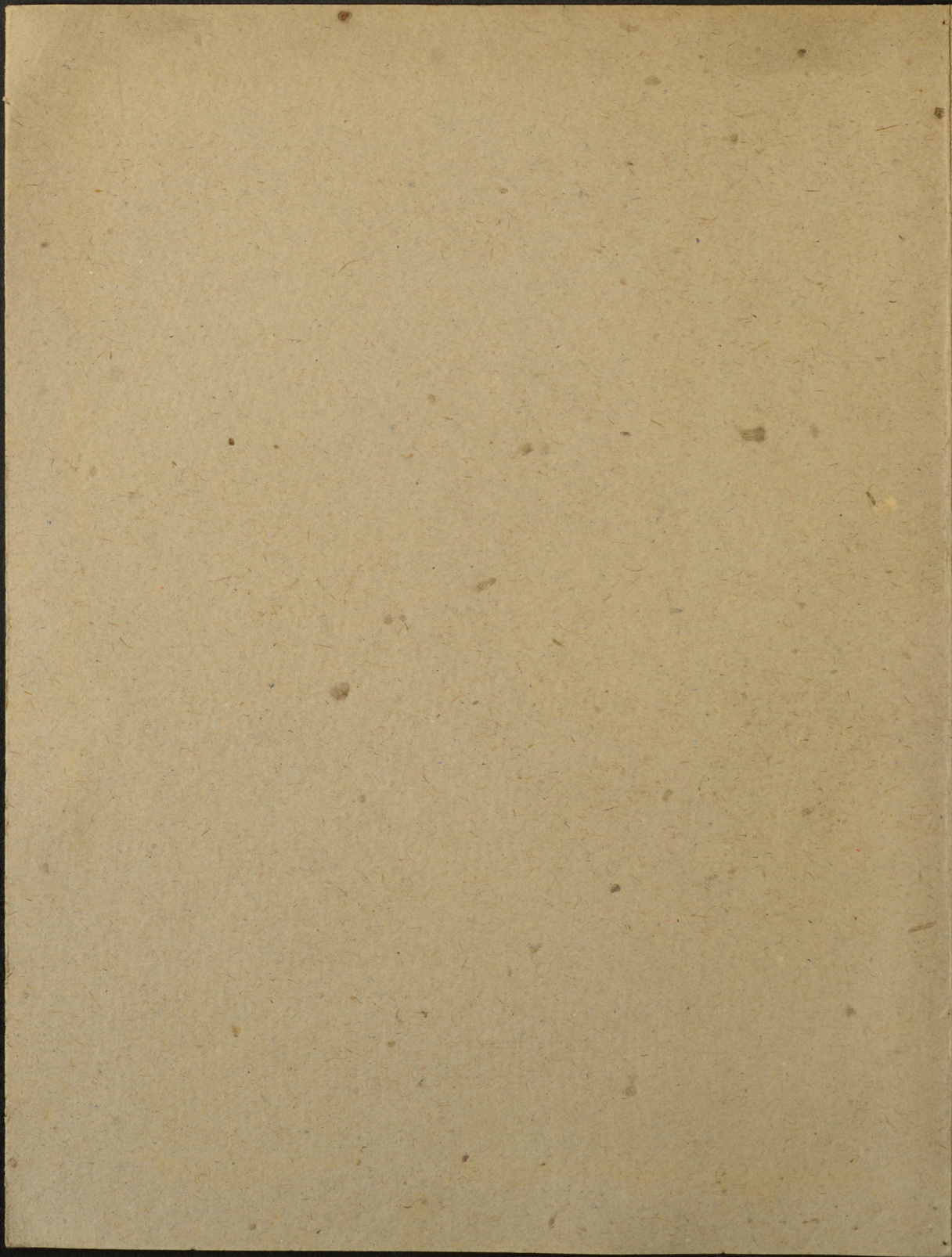
Preis.

Wert.

Th. Lindemann - F. v. Schütz.

Jan. 1627.

16

29.
24.

37

Dissertatio
JURIDICO - POLITICA
DE
ACADEMIIS
EARUMQUE
IMMUNITATIBUS ET
PRIVILEGIIS.

*Brevem, & dilucidam, Nobilissimam, Imperatoris
FRIDERICI I. Authenticam, Habita. C. NE
FILIIUS PRO PATRE,*

Explicationem exhibens:

PUBLICE

Discutienda proposita.

PATROCINIUM SUSCIPIENTE,

AMPLISSIMO, ET CONSULTISSIMO VIRO

DN. THOMA LINDEMANNO,

Jcto eximio, & in florentissima Rostochiensis
Academia Antecessore celeberrimo.

RESPONDENTIS VICES OBEUNTE

JOHANNE VOLPERTO von Schlit

genandt von Götz.

Habebitur In Auditorio magno ad diem 3. Martij horis matutinis.

ROSTOCHII

Prostat apud IOHAN. HALLERVORDE. bibliop. Rostoch.

Excudebat JOACH. PEDANUS, Acad. Typog.

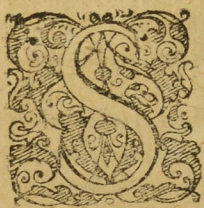
ANNO M. DC. XXI.

DE
ACADEMIARUM
ORIGINE, SUCCESSU,
ET CONSERVATIONE.

THESIS I.

Servium Sulpitium à Q. Mutio

Scævola graviter objurgatum & notatum, JCr. Pomponius in l. 2 §. Servius 43. de O. I. scribit, quod patricius, jus Romanum in quo cotidie versaretur, ignoraret. Si verò turpis hæc ignorantia in patricio reputata fuit, acriori certè censura & reprehensione digni erunt cives seu patricij Academici, nisi Academiarum, in quibus versantur, quarumq; privilegijs fruuntur, jura pervestigent, & cognoscere aveant. Ut itaq; à turpis hujuscemodi ignorantia nota, nos vindicemus, de Academiarum origine, progressu, & conservatione, brevem hanc συζητησιν proponere decrevimus.

2. Huic verò disquisitioni causam & occasionem præbet, nobilissima, & aureis, teste Saliceto, literis exaranda chryso-bulla *Friderici Imperatoris*, AUTHENTICA Habita. C. *Ne filius pro patre*. Codici Justiniano inserta, & inter alias Constitutiones præfulgens & radians Sanctio.

3. Quamvis autem in dictam constitutionem Virorum præclarissimorum commentationes doctissimæ ac uberrimæ extent: tamen cum, uti natura novas formas, ita & secula quævis novas lites & difficultates progignant, nec nobis vicio versum iri confidimus, si & talentuli nobis commissi fœnus aliquot confera-

mus, & brevem ac succinctam dictæ Authenticæ explicationem exhibeamus, eâq; Paradisum Academicum Iubilæo festo apertum, ulterius adornare studeamus.

4. Authentica namq; hæcce Academicarum originem, materiam, formam, effectus, adeoq; utilitatem, præstantiam, & splendorem, eleganti quasi tabella synoptica depictam, ob oculos ponit.

5. Cum verò cujusq; rei tractatio à definitione inchoanda sit, Academiæ definitionem ex Authenticæ hujus verbis & mente depromptam, hæcce proponimus, quod nimirum sit *Academia* (quasi ἄκρον ἰμπεριον seu ab Academo Heroë Atheniensium Platonicæ scholæ fundatore, dicta) *societas, universitas, docentium & discipulorum, pietatû literarumq; honestarum studia excolentium, majestatis divinæ & humanæ præcepto & indulto, bono publico commodè instituta, jurisdictione, privilegijs & potestate, præmia & honores scholasticos conferendi, decorata.*

6. Genus Academiæ constitutum *societatem universalem seu collegium.* Nulla enim inter omnes societates seu ἐταιρίες nobilior vel laudabilior est, quam Academicorum Universitas. Sunt namq; Academici veluti merati, hoc est, ad loca in quibus Academiæ fundatæ sunt, missi, ut ibi corpus peculiare faciant, ibiq; doceant & discant: uti & de Assessoribus Camera scriptum prodidit *Tillemannus decade 5. vol. 9. n. 3. Gilman. Symph. tom. 1. p. 1. tit. 7. vol. 6. Unde & Academici mercæcis qui in jure appellantur, haud inscitè comparantur arg. l. certa forma. C. de jur. fisci. lib. 10. ibi Alciat. & Cujac. Gulielm. Budel. in l. fin. de senat. Alciat. in l. un. C. non licere habit. metrocom.*

7. Originem Academicarum à Majestate Divina meritò deducimus. Iehova enim, post lapsum primorum parentum, in horto Edene seu Paradiso, Academiam, sive societatem piorum, primam, aperuit, eiq; Professores, nominis sui cultores præfecit, perq; eos pia doctrinarum studia ad Noam usq; per eundem deinceps, ejusq; posteros continua serie, per Patriarchas, Levitas, Prophetas propagavit, atq; ita seminaria hæcce Ecclesiarum & Rerumpub. plantavit, conservavit. *Genes 2. & 12. vers. 8. & c. 15. vers. 9. & 25. vers. 20. c. 28. vers. 31. 1. Samuel. 1. vers. 25. & c. 3. vers. 12. & 14. vers. 15. 1. Reg. 18. 2. Reg. 11. 4. Reg. 22. 2. Chron. 30. 31. alijsq; locis.*

8. Maje-

8. Majestatis divinæ in terris Reges & Principes vicarij subordinati, Academiarum auctores, conservatores, & propagatores sunt.

9. Statim enim cum Monarchia prima Affiriorum, Deus Regibus & Principibus studia literarum promovendi & propagandi desiderium instillavit, quorum ope, auxilio, patrocinio, viri semper docti in premio habiti, per eosq; primis parentibus reliquæ bonæ mentis scintillæ excitatæ, suffocatae auctæ & conservatæ sunt: uti fufius in oratione panegyrica lubilæa deduximus.

10. Inter alios verò Reges & Principes *Ninas* Affiriorum, *Cyrus & Artaxerxes* Persarum, *Alexander* Græcorum, *Cajus Julius Cæsar*, *Hadrianus*, *Constantinus*, *Theodosius*, *Iustinianus*, *Carolus Magnus*, alijq; Romanorum Imperatores, Scholas & Academias celebres aperuerunt, privilegijs muniverunt, ijsq; Academicam libertatem, Concesserunt, & ab injuria plebis & ἀμύσων defenderunt.

11. Verè enim ratione recta ducti, & experientia magistræ docti, statuerunt, Academiarum extructiones & dotationes, felicitatis summæ, & benedictionis divinæ, certū esse testimonium: earundem verò destructiones, imminentis barbarici & ingruentis tyrannidis, certum esse præfagium & indicium. *Carol. Sigon. de Imp. occid. lib. 6. Gregor. Tholos. lib. 6. de Republ. 6. 18. in fin. & lib. 18. c. 3. Francisc. Pfeill Consil. 182. n. 10.*

12. Quod experti sunt Græci, à quibus Musæ sedibus suis pulsæ, ad Romanos, & postmodum cum toto occidentali Imperio, ad Germanos transvolarunt, interq; eos *Carolus Magnus*, Patrum potentem & liberalem, invenerunt, ejusq; beneficentiæ & protectione, efflorescere ceperunt.

13. Etsi verò post *Caroli Magni* tempora *Mavors Phœbum*, & *Bellona Minervam* oppresserit: tamen bonæ artes, linguarumq; studia, palmæ pressæ instar, oneri velut obnitentes & insurgentes, semper reviguerunt.

14. Sub *Lothario* verò *Saxone*, jus civile multos annos quasi sepultum, è tenebris erutum, operâ *Irnerij* aliorumq; Ictorum in Academijs & tribunalia reductum, excoli cœpit.

15. Tandem *Fridericus I. Imperator*, *Oenobarbus* dictus, sago

non minus, quàm toga clarus, literas & literatos sperni cerneas,
& ex tali contemptu, barbariem imminentem, quasi prævicens,
in Italiam contendens, Roncaliæ, in loco campestri, ad ripam Padi,
comitia indixit, ibidemq; convocatis Imperij proceribus tam
Ecclesiasticis quam Secularibus, præhabita diligenti & exacta
disquisitione, pragmaticam sanctionem, *Auth. Habita*, de Aca-
demijs earumq; juribus & privilegijs, promulgavit & Codici lu-
stiniano inferi jussit.

16. Quamvis autem nonnulli constitutionem prædictam
Friderico II. quidam *Friderico III.* tribuant, nec rationibus desti-
tuantur, cum & ipsi Imp. literarum amantes, & literatorum
patroni eximij extiterint, tamen cum ex historijs constet, *Frideri-
cum I.* Anno 1212. *Fridericum III.* Anno 1414. regnasse, dictam verò
constitutionem Anno 1158. apud Roncelias publicatam esse, Epo-
che subscripta indicet, & eodem tempore *Frider. I.* Comitia ce-
lebrasse, Guntherus notet: ideò veritati historiciæ convenien-
tius est, *Fridericum I.* hujus constitutionis Authorem, laudare
& adferere.

17. *Fridericorum* prædictorum memoria meritò in Academijs,
velut sancta, recolitur, siquidem tres hosce *Fridericos* singulari
pietatis zelo, emulatione, ac ambitione laudatissima, Academijs
fovisse, viros præclaros honoribus & præmijs decorasse, ex histo-
riarum monumentis constat.

18. Vndè non sine causa quis miretur, existere hocce con-
clamato seculo nonnullos politicos novellos, qui *Fridericum III.*
velut osorem & abolitorem dignitatum Academicarum, im-
pimis Doctoralis ordinis, depingere haud erubescant, idq; ex re-
formatione quadam à *Dn. Melchiore Goldasto*, in libro, quem *Reichs-
fassung* indigitat, relata, folio 166. extorquere satagant. Si quis
verò reformationis prædictæ tenorem, & *Dn. Goldasti* mentem re-
ctè dispiciat, is injuriam & Imperatori, & constitutionum Im-
perialium concinnatori, *Goldasto*, fieri, facillè animadvertet.
Quamvis enim is dicto loco referat, Reformationem ejuscemo-
di in Comitijs Moguntinis Anno 1414. fuisse exhibitam, tamen
eam ab Imperij Proceribus probatam esse tantum abest, ut in
subsequentibus Rationalibus suis pag. 312. expressim scribat, di-
ctam

Etiam reformationem, in conventu quodam civitatum fabricatam, & loco consilij, in dictis Comitibus Moguntinis exhibitam, sed nec ab Imperatore, nec Electoribus approbatam esse. Vti nec ea reformatio, velut in plurimis capitibus, Imperij statum penitus evertens, vel certè immutans, probari nullatenus potuit. Idipsum quoq; exindè evincitur, quod in Constitutione Imperij, Anno statim sequenti 1442. publicata, dictæ constitutionis nullo apice mentio fiat. Accedit quod *Fridericus* Academijs complures, & inter alias Moguntinam ac *Griphsvvaldensem* aperuerit, ipsiq; potestatem, honores Doctorales conferendi, tribuerit, Undè verosimile homini suo videri nequit, eundem Imperatorem, ordinem Doctoralem, quem privilegij ornavit & auxit, exterminatum voluisse. Quia potius constat, sub hujus Imperio literas & literatos eximie floruisse. Inter quos laudantur *Alexander, Imola, Felinus, Mirandula, Agriola, Ioannes de Anania* & alij innumeri. Deniq; Reformationis dictæ compilatores, ad rabularum magis caudicium, quam verum Jurisprudentiæ usum & culturam, respexisse, vicia doctorali ordini ab ipsè impacta, ostendunt. Veris enim Ictis nec Aulas nec Respubl. carere posse, ipsi satis agnoverunt, dum eosdem in facultatibus Juridicis, velut universales promissarios iudices, constituunt, aut sessionem in secretioribus consilij, sine ratione, ex mera æmulatione, invident. Sed successum invidia non est fortita, perripit scientia, & dignitatem in Comitibus, in summis Imperij tribunalibus, Principum aulis & Rerumpublicarum curijs, ita meruit & retinuit, ut publicis Edictis Imperij, Doctoralis ordo Equestri junctus, & eidem adequatus fuerit *Reichsabscheid Anno 1500. & seq.* Interim nemo inficias it, uti nullam in vita humana, ita nec Doctoralem ordinem à noxæ & vicijs immunem & exemptum esse. At publicum testimonium, honorisq; titulus viri cordati affectum & animum non mutat, nec contemptus Doctoralis ordinis, Contemptentem, *Gallico novo*, aut vulgari titulo, superbientem, vel doctiorem, vel meliorem, aut rebus gerendis idoneiorem reddit. Utinam Reformatores novi, Reformationis sæpè dictæ reliqua capita excutere, certè in alijs statibus & ordinibus plura carpenda & suggillanda reperirent. Graviter Catores
ejus-

eiusmodi, redarguit *Philippus* in Oratione de legibus: Optari, inquit, istos censores, qui leges earumq; Doctores & Professores, ob perverfos quorundam mores contemnunt & culpant, in suis vicijs emendandis tam esse acres, quam sunt in reprehendendis alienis oculati. *Lutherus* quoq; eosdem Doctorum astiges, in Homilia, de informatione Iuventutis, rationibus prægnantissimis refutat, & sine ICTis nec regna, nec Resp. consistere posse, tradit. Sed quid mirum, Reformatores istos Doctoribus ostracismum distasse, cum ipsum jus Civile ex Imperio Romano expulsam cupiant, adeoq; ipsis Turcis, quos jus civile etiamnum excolere, *Leuclaus* & alij tradunt, peiores & inhumaniores sint. Quod pluribus, ni instituti nostri ratio prohiberet, demonstrare haud esset difficile.

19. Inscríbitor hęc Sanctio in quibusdam Codicibus Nova Constitutio, in quibusdam Authentica, quasi ex authographo desumpta, vel exemplo aliarum Authenticarum, ab *Irnerio*, Codici insertarum.

20. Hac occasione notandum est, Novellas Iustiniani à *Iuliano* in Epitomen reductas, & latinitate donatas, sed tempore *FridERICI I.* ab alio quodam Iuris Interprete, de verbo ad verbum translatas esse. Inde factum, quod distinctionis causa, Iuliani Epitome, Novellarum nomen retinuerit, translatio posterior, licet barbara, Authentici appellationem meruerit. Inde verò deductæ Authenticæ, ab *Irnerio* ICTo Germano, Codici insertæ, Authenticæ dici ceperunt *And. Alciat. 2. parerg. t. 46. Anton. August. in præfat. ad Epitomen Iuliani. Rittershus. ad Novell. constit. c. 1.*

21. Major autem est Auth. hujus, quam aliarum auctoritas, exindè, quod in ea expressè dicatur, eam mandato Cæsaris Codici insertam esse: Cum reliquarum constitutionum insertio, ab *Irnerio*, propria auctoritate procurata fuerit.

22. Inscríbitor verò Auth. hæc constitutio, *Fidelibus Imperij*. Qua voce designantur omnes Imperij Procures, Ecclesiastici & Seculares, infini, medioximi, & summi.

23. Quamvis enim vox *fidelis* nonnunquam in significatione stricta ad vasallos referatur, tamen etiam omnes subditos eadem

voce notari, nusquam cum Latini, tum Teuthonici sermonis ostendit.

24. Unde liquet, esse figmentum quod Cynus docet, Bononienses studiosos *Friderico* supplicasse ac constitutionem hanc impetrasse. Generalis enim est, & ad omnes Imperij subditos directa. Quo ipso ostenditur, nulli statui, etiam eminentissimo, licere privilegij hujusce novis, constitutionibus, consuetudinibus, moribus, vel statutis derogare.

25. Academiarum vero erectiones esse rem præclaram, Regiam, vel exinde apparet, quod *Imp. Fridericus* hanc constitutionem, non ex plenitudine potestatis, ut vulgò vocant vel motu solo proprio, sed convocatis Ecclesiasticis & secularibus Imperij statibus omnibusque sacri Palatii Proceribus, habita diligenti examinatione constitutionem istam promulgarit.

26. Hinc politicum Axioma elicitur: Constitutiones & leges matura prævia deliberatione ferri debere *l. 1. & 2. de legib.* Quo nomine laudatur maximè à *Lampridio Alexander Severus* quod nunquam leges de jure populi & fisci nullamve aliam constitutionem non advocatis ad minimum 20. Ictis alijsque viris cordatis, tulerit. Idemque *Theodosium & Valentinianum* observasse. *l. humanum C. de legib. docet.* Idipsum quoque de *Friderico nostro Gunzberus lib. 8. historiar.* de prædicat.

27. Falsum itaque Cyni dogma est, statuentis, in *d. l. humanum.* Principem in Camera solum legem condere posse, absurdus est Principi ex plenitudine potestatis omnia licere, absurdissimum Papam omnia jura in scrinio pectoris abscondita habere.

28. Fuerunt autem adhibiti à *Friderico I.* in consilium Episcopi: quo nomine etiam Patriarchæ Archiepiscopi alijque Primates continentur. Ex quo denuò resultat problema politicum: Quod quamvis Ecclesiasticæ personæ tam de jure civili, quam Pontificio secularibus negotijs se immiscere prohibeantur, tamè consilij Principum interesse non vetentur, præcipuè, ubi de legibus, honestaque disciplina agitur *c. Archiepiscopi X. de rapt. c. non est voti X. de voto. l. 41. C. de Episc. & Clericis. l. 23. C. de testam. Arnif. in Politic. lib. 1. c. 13.*

29. Quod in tantum procedit ut etiam consilij de criminibus

B

bus

bus coercendis interesse, 'citra metum irregularitatis possint'.
Hodiè in plerisq; locis à veteri illa humilitate Episcoporum adeò
recessum est, ut Episcopi hodierni non audientiam tantum ut
olim, sed & Jurisdictionem criminalem exerceant, immò &
Principum personas induant: quamvis ab initio etiam aliud in
Germania observatum fuerit. Nam tempore Caroli Magni in
Germania, solus Episcopus Wurtzbergensis specialiter de Du-
catu investitus, jus gladij habuit. Vndè proverbium manavit:
Herbipolis sola judicat ense stola, *Munster. Cosmog. lib. 3. c. 386.*

31. Inter Episcopos, & Romanus Episcopus olim refereba-
tur: sed is temporum injurià & Imperatorum conniventia vel
negligentià, pedetentim non tantum in alios Episcopos, sed &
iplos Imperatores potestatem judicandi, promovendiq; sumpsit:
immò *Fridericus* nostri I. Pontifex, *Alexander III.* eò superbiæ deve-
nit, ut Imperatorem pedibus calcavit, & hæc verba, *super aspidem*
& *basiliscum ambulabis*, acclamavit.

32. Quamvis autem sublime hoc jus, Pontifici Romano nul-
lo jure competat; tamen cum ab immemoriali tempore, ac Imp-
conniventia jus majestatis & majorum regalium sibi sumpsit,
ideò & successores jus Academijs erigendi, sibi arrogarunt:
prout & hanc Academiam à *Martino V.* primitus institutam esse,
constat.

33. Vndè rectè concluditur, hodiè Academijs privilegio-
rum suorum Authores ipsos Pontifices laudantes, immemoriali
temporis præsidio munitas, Imperialibus Academijs æquivalere.
Absurda verò quorundam sententia est, Academijs omnes con-
firmatione Pontificis egere.

34. Sub Episcoporum nomine in *d. constitut.* etiam compre-
henduntur Electores Ecclesiastici, Collegium namq; Electorum,
tempore *Ottonis III.* institutum sub *Fridericus I.* floruisse, certum
est.

35. Secundo loco Abbates quoq; in consisium adhibiti fue-
runt, qui erant præfecti monachorum seu Archimandrita. Quo-
rum ut olim, ita etiamnum magna est dignitas. Complures
enim eorum, statibus Imperij annumerantur, & jus territorij
seu

seu gladij habent. De Abbate Fuldensi memorabile est, quod is ratione officij perpetuus Imperatricis sit Cancellarius, & Imperatori scribens, eum verbis, *Tua fraternitas*, compellet.

35. Porrò *Cujac. lib. 1. c. 1. feud.* notat, Abbates in historijs nunquam sumi pro nobilibus & magnatibus secularibus, ex eo fortè, quod Principes ijs abbatias & monasteria interdum quo ad tempus vel quo ad viverent, concederent.

36. Tertio loco post Ecclesiasticos, Duces collocantur. Eorum enim ut officium, ita & dignitas primis temporibus secularis & temporalis fuit.

37. Quarto loco Ducibus affidebant Judices, qui comites in libris nostris, & germanicè *Grassen* dicuntur. Quorum dignitas itidem temporalis erat, hodiè perpetua esse cepit, & cum comitatibus concedi solet. Sumitur tamen etiamnum vox *Grasse* in quibusdam Germaniæ locis pro Judice. Unde *Landgraffen / Gograsffen, Buregraffen* appellantur *Andr. Knich. de sublim. jure territ.*

38. Per alios Proceres sacri palatij, Consiliarios, aulæ Magistros, Marefchallos, Cancellarios & JCros, Imperator intelligit. Per hosce enim in Imperatorum & Principum aulis res magnas peractas, & sine eorum consilijs res nullas præclarè gestas, nullas leges conditas fuisse, ex historiarum monumentis liquet, & ex *humanum C. de legibus*, apparet. JCros namq; ipsi Imperatores amicos appellabant, tutores filijs suis deligebant, immò successores sibi expetebant *l. 4. de Contrab. Empt l. 2. §. Servius de O. l. l. Divi, de jur. patron.*

39. JCros autem intelligit non nudos legistas, quos vulgò appellamus, theoreticis tantum quæstiunculis inhaerentes & insenscentes, nec nudos leguleios, vocum præcones, syllabarum aucupes, pecuniarum accipitres, nec nudos Politicos vulgò dictos, judicariam Jurisprudentiam quam appellant, ex aulis relegantes, novas Respublicas Platonicas somniantes: sed viros pios, publici & privati Juris peritos. Hisce namq; duabus partibus vera Reipub. regendæ scientia, regalium majorum & minorum, Jurium Episcopaliū, & omnium, quæ ad dignitatem status pertinent, cognitio continetur.

40. Hujusmodi JCros *Instit. in præmio Instit.* Salutaria Reipub.

ergana appellat, hosce velut veros Philosophos, Plato Reges & Rerum publicarum Rectores optabat. Tales viros laudatissimi Principes consiliarios deligentes & adhibentes, laudabiliter regnarunt: eosdem averfantes, & Politicorum juris ignarorum consilij se committentes, pacem & tranquillitatem publicam turbarunt, prout omnium ætatum historiæ luculenter contestantur.

41. Ut verò JCTi genuini à Spurijs dignosci & secerni possent, publicis testimonijs à tempore Augusti Imperatoris honorari ceperunt. Quæ testimonia virtutis nemo unquam, nisi virtutis hostis, sprexit.

42. Tempore quoq; *Friderici I.* præclara Juris fulsere lumina. Irnerius namq; seculum illud attigit, Bulgarus, Gratianus, Accursius, Hugo & alij complures, quorum consilij Fridericus usus est, floruerunt.

43. Prædictorum Episcoporum, Abbatum, Ducum, & Procerum non perfunctoria dissertatione, sed diligenti examinatione ac disquisitione præhabita, Constitutionem hanc Friderici latam esse, dum dicit, præcipitantiæ quæ Justitiæ noverca est, à consilij arcendam esse, monet, *c. fin. distinct. 83.* Cautio verò eò major fuit adhibenda, quod de privilegijs conferendis in *hac Nov.* ageretur. Quorum collatio cum præjudicialis sit, non nisi ex magna causa concedi debet, *l. jus singulare. de legib.* Undè etiã privilegia Academiarum non passim omnibus Principibus & Civitatibus, sed gravi præhabita deliberatione, & quidem à nullo alio, quam solo Principe seu Imp. eoq; connivente, à Romano Pontifice conceduntur. Ideò Jus Academiarum Regalibus majoribus ossibus Principis inhærentibus, accensetur. *Id. comm. in c. quæ sint regal. & in l. 3. de colleg. Zabarella in Clement. 1. de magistrat. Ferrar. Montan. in d. c. quæ sunt regal. novissimè Sixtin. de regalib. l. c. 2. n. 26.*

44. Hinc etiã concluditur, quod privilegiorum Academijs impertitorum interpretatio, & controversiarum exindè nascentium cognitio & decisio, ad summum Principem seu Imp. pertineat *l. Neratius de R. l. l. ex facto de vulg. & pupill. subst. l. fin. C. de legib. c. inter alia de sentent. excommun. l. pen. de Const. Princip.* Undè & Academicos gravatos, omisso medio Judice ad supremum Imperatoris tribunal provocare posse, communiter concluditur. *hac Aush. Habita.*

ibiq;

ibiq; Bald. n. 14. Bolognin. n. 15. VVeseimb. de Sud. Iuris. q. 19. Horat. Lucina
privilegio. 72.

45. Nullis verò alijs, quam Imperij statibus & Imperialibus
civitatibus Academiarum jura conceduntur. arg. §. pen. prom. dige-
storum. Francisc. Pfeill cons. 182: Singulare itaq; valdè est quod hæc
civitas jus Patronatus in Academiam consecuta sit. Quo ipso glo-
riari potest, se omnibus Germaniæ civitatibus mediate Imperio
subditis, antestare ac præcellere.

46. Porrò hæc omnia, prout & Authentica hæcce constitu-
tio, de Scholis & Academijs tantum Regijs loquitur. Nam Tri-
viales Scholas aperire, non tantum cuilibet magistratui licet, sed
etiam incumbit. Esaiæ 29. vers. 23. Melanch. in confess. doctrinæ Esclæss.
Saxon. & in Explicat. Catecheseos, item in Explicatione symboli Nicæni.
Prout in hanc sententiam Juridica Facultas in contingenti facti spe-
cie senatui Osnaburgensi respondit, uti videre est in Respons. Cothm. 64.
vol. 2.

47. Proœmio hujus Authenticæ absoluto, dispiciendum est
de personis, quibus hæc privilegia *Fridericus Imp.* indulget. Et
quidem in Genere omnibus viris Juvenibus & Senibus, pijs litera-
rum studijs, quibus Deus colitur & mundus beatur, discendo, do-
cendoq; vacantibus, iisdemq; necessarium servitium præstantibus,
privilegia hæcce Academica competunt.

48. Hæc generali discriptione 1. Studiosi. 2. Professores, Ma-
gistri omnesq; docentes. 3. Ministri & nuntij continentur.

49. Primo autem loco studiosos Imperator collocat, exindè
quod eorum gratia Academiæ aperiuntur. Studiosos autè Scholares,
Italorū more, appellat. Cæterū in libris nostris, maximè in Codice
Scholæ & Scholares pro certis ordinibus ac officijs accipiuntur, ut
videre est in l. fin. C. locati. Nos verò studiosorū appellatione, tanquā
honestioremagisq; latino, discētes in Academijs, designamus. Quin
etiā studiosorum nomen, apud veteres Grecos & Romanos ad eò no-
bile & augustum erat, ut nō tantum hoc sibi discētes sed etiam do-
centes usurparent. arg. l. 1. de assessor. l. moris. §. 4. de pæn. l. 4. de var.
& extraord. cogn. l. 52. §. 20. de furs. Cujas. 8. obs. 25.

50. Quamvis autem Imperator in hac Auth. ad studium Juris-
prudentiæ præcipuè respiciat, tamen cum ea sine Theologia, Me-
dicina,

dicina, Philosophia, alijsq; scientijs in perfectione sua non consistat, ideò omnium facultatum studiosis Academica privilegia competere, adeoq; sanctionem hanc universalem esse, dicendum est.

51. Clerici certè tantum abest hinc excludantur, ut potius Clericorum voce omnes studiosi comprehendantur, & privilegia clericorum studiosis omnibus indulta esse censeantur. *Fulgos. in l. qui sub preteritu. C. de SS. Eccles. Thom. Parpal. in l. placet n. 22. C. cod. Horat. Lucius de privil. Scholar. n. 31. & privileg. 2. Decian. consil. 14. vol. 2.*

52. Porro ut quis studiosus sit & reputetur eum in primis humanioribus literis imbutum, matriculæ inscriptum, juramento magistratui suo obstrictum, adeoq; ritè initiatum esse oportet.

53. An verò præcisè requiratur ut studiosus, qui hisce privilegijs potiri vult matricula inscriptus sit, non immeritò quis dubitet? Quamvis vero pleriq; Doctores hoc asserant: *arg. l. ex eo tempore. ibi Bart. in fin. de testam. milit. l. scriniarios. ubi Dd. C. cod. l. matriculam ibi Alexand. & Bart. in fin. C. de agent. in reb. Andr. Geil. 1. obs. 21. n. 5. & 9.* tamen cum matricula studiosum non tam faciat, quam esse pro, et, verius est etiam non inscriptum, nec tamen inscriptionem protervè detrectantem, sed magistratum Academicum agnoscentem pro studioso habendum esse. *Horat. Luc. de privil. Scholar. sub. tit. de his qui gaud. privileg.*

54. Præ icto modo matriculæ inscripti privilegiorum capaces sunt. Insuper tamen in plerisq; Academijs, certus initiationis modus, quem Depositionem vocant introductus est. Illa verò originem ab Atheniensium Academia habet, in qua novitij pallio sophistico induti, in conspectum publicum educebantur, teste *Photio in Bibliotheca.* Et hunc morem Basilij Magnitempore apud Græcos frequentatum fuisse, Nazianzenus *in funebri oratione Divi Basilij* testatur.

55. Tempore Justiniani depositionem istam in scurrilem exagitationem degenerasse atq; ideò prohibitam esse, ex proœmio *Forum. S. penult.* apparet. Prohibitionem eandem in Synodis repetitam fuisse constat. Academica quoq; nostra statuta, abusus divexationum istarum, licet hætenus severè interdixerint, tam n vix est, ut ita extirparint, quin subinde repullulent.

56. Jura-

56. Juramento quoq; studiosos magistratui obstrictos esse oportet. *Bald. in Auth. Habita. n. 57. & Bart. n. 358.* De cujus juramenti necessitate, utilitate, ac efficacia in promulgatione legum non ita pridem sententiam nostram plenius aperuimus & Juramento huic nulla posteriora juramenta, quocunq; vitæ genere præstita, derogare posse, demonstravimus. *Qua de re videre licet Cosim. Resp. 48. academicum.*

57. Quamvis autem Imperator peregrinantibus hæc beneficia nominatim concedat, tamen nec in ipsa patria musis strenuè litantibus eadem adimit. Nec enim concessionis hujus causa sola peregrinatio est, sed imprimis utilitas publica, item varia pericula, quibus studiosi non minus in patria, quam in peregrinis & exoticis locis obnoxij sunt. Accedit, quod studiosi licet in patria morentur tamen cum toti studijs mancipati sint, ratione negotiorum secularium, etiam domi peregrinari, teste Cicerone, dicuntur.

58. Cum verò studiorum causa semetipfos exinanientibus privilegia hæc Imp. concedat, eo ipso desides non in Musarum castris & collegijs militantes, sed in fornicibus & gurgustijs delitescentes vitijs desudascetes, obedientiam omnem excutientes, omnesq; adeo quos vulgò scoristas vocamus, privilegijs istis indignos esse statuit, immò fucos ejusmodi & carcinomata infamia facti laborare, *lat. in l. 1. C. de SS. Eccles. & Nevizantz. in sylva nupt. num. 24.* tradit.

59. Quamvis autem hujusmodi pestes merito exterminentur, non tamen ipso facto, quo ad Jurisdictionem Academicam studiosi esse desinunt, sed prævia causæ cognitione, ut membra putrida refecari, ex matricula deleri & ex Academia relegari debent. Quo facto studiosi esse desinunt *c. ex literis. x. de constit. arg. l. scriniarios. C. de testam. milit. arg. Nov. 69. verbo, subjacent. Bald. in auth. qua in Provincia C. ubi de crimin. agi oport. Abbas in c. fin. n. 11. x. de foro compet. Covarruv. practic. observ. c. 11. Roland à Valle Consil. 24. vol. 1. Tapia in l. fin. p. 1. c. 5. n. 14. de Constit. Princip.*

60. An verò si per quinquennium Academici absint, statim pro desertoribus reputandi, privilegijsq; academicis privandi sint, quæri solet? Id à plerisq; affirmari video *arg. l. 1. C. de Comteatu. l. pœn. C. de consulib. l. 1. C. de primicer. Bart. in l. aut. facta S. tempus. de pœnis.*

panis, Ludovic. Roman. sing. 233. Pet. Rebuff. privil. 35. Bald. in Auth. co-
stra. Cap. ner. ibidem in §. quaeritur.

61. Traditio tamen hæc limitationem pati videtur in eo, qui non studia deserendi, sed excolendi intentionem, eoq; animo ex Academijs discessit, ut instructior aliquando revertatur. In eo namq; casu ratio dictarum legum cessat. *Rebuff. d. privileg. 35. num. 2. Oldendorp. de præscript. & Usucap. n. 13. Vvesenb. de stud. jur. quaest. 19.* Accedit quod argumentum opinionis prædictæ à separatis deductum, adeoq; minus firmum & concludens sit.

62. Secundo loco Professores, utpote studiosorum causa delectos & constitutos Imperator privilegijs decorat. Quamvis autem inter Professores Antecessores Juris imprimis honoratos voluerit, utpote sine quibus nec Regna nec Respub. gubernari posse scivit, immò hi tantum Doctorum titulis maximè gaudeant & fulgeant. *Ias. in r. 1. de Iurid. Panorm. in c. 3. X. de magistr.* tamen & Professorum nomine, Medicos & Philosophos contineri verius est. Per sacras enim & divinas leges, inprimis Decalogi præcepta, & ex ijs veluti fontibus deprompta jura civilia intelligi, extra dubium est. Medicos itidem huc referimus, utpote quibus humana societas carere nequit. Sub JCtis quoq; Philosophos complectimur, immò eos propriè veros philosophos dici cum JCto *in l. 1. de l. & l.* asseruimus. Ideò & Philosophos Professorum numero contineri putamus. *l. 6. 7. & fin. C. de profess. & medic. Non Obst. l. 4. §. 1. de var. & extraord. Cognit.* Quod enim Medici ibi à reliquis Professoribus utpote Rhetoribus, Geometris, & similibus distinguuntur, id eò pertinet, quod Philosophis de salarijs, uti & JCtis jus non dicatur, cum eorum scientia sanctior sit, quam ut pretio nummario aestimari vel pensari possit: immò quod Professorum proprium sit, pecuniam spernere *arg. l. 1. de excusat. tur.*

63. Professores autem quales esse debeant, describitur in *l. magistr. C. de profess. & medic. in l. un. C. de stud. lib. urb. Rom. l. un. C. de Profess. in urb. Constant.* Et quidem requiritur in ijs, ut bonis moribus & facundia præditi & ab ordine probati sint. Quæ singula persequi superfedemus, cum id ipsum non ita pridem Lantius in *tract. de Academ. præstiterit.*

64. An verò Expectativis locus in Academijs esse possit, discussit nuper *March. Steph. in tract. de Academ.* 65. Pro-

65. Professorum quoq; numero & loco habemus, non tantum publicè à Patronis Academicarum constitutos, sed & eos qui Academicam, cujus membra sunt, nominis celebritate, vitæ honestate, practicis atq; theoreticis exercitijs illustrant atq; exornant. *argt. l. medicos C. de Profess. & med. Accurs. in l. jubemus. in verb. sumptibus. C. de Advocat. divers. jud. Narca Consil. 25. in fin. Shurf. Consil. 24. n. 5. & 6. cent. 3. Cothm. Resp. Academ. 14. n. 44.*

66. Tertio loco succedunt nuntij & servitores Academicarum. Hos verò intelligimus, quorum ministerio ad studiorum promotionem, & negotiorum expeditionem, Academicæ & Academici commodè carere nequeunt. Hi enim omnes privilegijs Authent. hæcè comprehensis, donantur. *Odosfred. in l. 2. n. 4. Bald. ibid. n. 3. & 4. C. de Episc. & Cler. Rebuff. privileg. 136. Menoch. de arbitr. l. 1. quæst. casu 336. Schurf. consil. 94. n. 5. & 6. cont. 3.*

67. Sub hisce nuntijs Academicorum familiam, conjuges, liberos, ancillasq; *l. medicos. 6. l. fin. C. de Professor. l. fin. C. de Injur. non tamen fratres, parentes vel sorores, (nisi forsitan nuntiorum vices subeant) argt. l. 18. §. 1. de Judic. comprehendimus.*

68. Prædictis hisce omnibus personis in locis jure Academico privilegiatis, ex singulari pietatis officio, securitas tribuitur. Loca autem certa dum Imp. determinat, non passim & quovis loco studentibus ac degentibus literatis, sed in Academicis velur ad id destinatis asylis, Musis Themidive litantibus, privilegia hæcè competere innuit. Deus ipse Prophetarum scholis loca tuta & excelsa, ab injuria vulgi immunita assignavit. *Num. 35. Josua 6. 21. n. 3. Samuel 10.* Indos Gymnosophistis palatia regia extruxisse: Persas Magis suis *ἀγορῶν ἐλθεῖν*, Græcos quoq; loca ab injuria vulgi secunda Musis concessisse & adornasse legimus. Romani quoq; legibus latis sollicitè caverunt, ne extra collegia studijs cōsecrata quoquam in loco scientiæ docerentur. *Gell. noct. Attic. lib. 15. c. 11. l. un. C. de stud. lib. urb. Rom. §. hæc autem tria in Constit. de jur. decend. 741.*

69. Undè meritò statuitur, Academiæ sine Imperatoris aut Regis jus majestatis habentis, autoritate apertas, jus plenum & legitimum Universitatis non habere, nisi quatenus id præscriptione, transactione aut tacito Imperatoris assensu acquisiverint. Undè

C

& Lei-

& Leidensī Universitati status quæstionem motam esse *Baud. cens. 2. Epist. notat. Besold. 1. polit. c. 11. lib. 3.*

70. Hinc si loca in quibus Academia instituta sunt, excommunicationis vel proscriptionis fulmine percutiantur, securitate sublata migrare tenentur. *c. privilegium de R. l. in 6. Innocent. in c. gradus X. de sentent. Excommn. Gail. 2. de pac. publ. c. 9. n. 27.* Quodiptum experta est hæcce Academia tempore Concilij Basiliensis.

71. Porrò in his locis privilegiatis, non quævis collegia, sed probata, privilegijs hæcce gaudent. Undè Patavinæ & Parisiensī Academiae, Jesuitarum Collegijs, privilegia hæcce non competere, Cremonensē Philosopho & Molinæo Jcto causas agentibus, adferuerunt.

72. Securitas hæcce, quam dixi, studiosis complura privilegia tribuit, de quibus paulò post dispiciemus.

73. Proindè progreditur *Fridericus*, ac ipsam sanctionem, quam tamen antequam promulget, gravibus quibusdam præmissis causis impulsivis, munit. Quamvis enim Seneca proœmia legumlationibus haud convenire autumat, & ob id Platonis leges profationibus ornatas ridiculas esse censeat: tamen cum hæc Constitutio singularium & nota alium privilegiorum concessionem contineat, & ad eam sine magna causa non deveniatur, ideò rationes inferendas duxit.

74. Quarum prima est. Quod Academici bona faciant, & ob id laudem & protectionem Imperialem mereantur. Quoisso Jctos & Philosophos præcticos, non leguleios, rabulas, vel etiam juri tantum excolendo deditos, sed Juris publici & privati pariter peritos, intelligere innuit. Bipertitum enim ut Jus ipsum est, ita Juris Doctòr quicumq; est, dicere vult, utriusq; Juris scientiam, habere eamq; in honorem Dei & utilitatem publicam exercere debet.

75. Vehementer namq; errant, qui Jcti munus angustissimis privatarum conventionum, finium regundorum, familiarum eriscundarum, similibusq; terminis circumscribunt. Nullus unquam: Citus excelluit, quin juris publici artem, qua rectè gerendæ Republicæ pericia continetur, accuratè didicisset. *Cicero. de Oratore*, jurisprudentiæ tantum particulam describit. Eundem secuti
Zaba-

Zabarella & Piccolomineus Jurisprudentiam tantum Iudiciariam, depingunt.

76. Ex hoc erroris fonte, *Novellorum Politicorum* iniqua censura, qua Icti, utpote litibus tantum dijudicandis destinati & nati, à Rerumpubl. gubernatione arcentur, promanat. Ast certè latius se diffundit Icti veri officium, utpote quod statum Reip. primario, deinde privatam utilitatem respicit. Hinc Iustinianus Codicem suum à iure publico orditur & claudit, eoq; ipso primam & postremam curam, in publico iure rectè discendo & excolendo, collocandam esse ostendit. Undè Albert. Bolognecus Cardinalis *in lib. de lege & equit.* ait: Jurisprudentiam continere in se moralem & politicam Philosophiam, nec quenquam esse Ictum, qui non sit moralis Philosophus & politicus.

77. Huiusmodi Ictos Imperator ait, bona facere, idq; faciendò mundum illuminare. Ut enim Iustitia ab Aristotele Hespero lucidior, ita & ejusdem veri sacerdotes lumina in hoc mundi axe corruscantia, ignorantia iniquitatis & injustitia tenebras dispellentia à Iustiniano iurisq; Interpp. dicuntur, Illustres, Excelsi, Iustitia Sacerdotes, defensores luminosa candelæ, ac radiantia sydera passim appellantur. *l. 2. §. juris civilis de O. l. c. 1. X. de magistr. l. 1. C. de offic. civ. jud. l. restituenda in princ. C. de advocat. divers. jud. Bart. in l. 1. C. eod.* Hinc & Innerio Icto, qui aratem Friderici nostri, Bartholo qui Caroli IV. tempora attigit, titulum Lucernæ, *Odosied. ad l. ju. civile. de l. & l. Cujas 12. obs. 17.* Accursio Juris lampadis Ercocomium tributum fuit, & Iason, non minus apud Deum Ictos mereri, quam verbi divini præcones *in l. 1. n. 8. de l. & l. Baldus in l. si quis. C. de postulando.* aiunt.

78. Quin & in iure nostro per 20. annos Ius docentes, comitativa dignitate decorantur *l. 1. C. de profess. qui in urb. Constantinor.* Quam legem, licet nonnulli, inter quos Lanfius est, restringend. reputent ad Professores Urbis Constantinopol. tamen cum ratio d. leg. generalis sit, non inconvenienter dici potest, eandem generaliter accipiendum esse. *Bart. in proæmio Cod. & in d. l. un. Benius de privileg. Ictorum privileg. 14. Tiber Decian. Consil. 129. n. 52. vol. 3. Menoch. de arb. Iud. quæst. cas. 68. n. 54. vide noviss. Dominic. Arum. 2. vol. discens. A-sadem. discurs. 4.*

79. Meritò autem totum mundum ICTi illuminare dicuntur: cum nulla pars orbis sit, ad quam non Iustitiæ, ejusq; Sacerdotum splendor pertingat. Unde & Clavius testatur etiam adhuc in ipsa Græcia licet barbarie Turcica mirum in modum obscurata, jus civile & maximè Codicem Iustinianæum doceri & observari. Et quamvis Ferdinandus Hispaniarum Rex detecto & subactò novo orbe, eò ICTos non esse ablegandos, persuasus fuerit, tamen Carolus V. expertus, solâ militari disciplina sine lege certa, judiciorumq; constituto ordine istam gentem non posse gubernari, Petrum Gascaam eò sedandæ seditionis & judiciorum ordinandorum causa misit: qui spartam sibi commissam laudabiliter exornavit. *Gomex. de reb. gest. Francisc. Ximenij lib. 8. Fr. Lopez. lib. 5. hist. Gent. ind. c. 68. Thuan. lib. 1. histor.*

80. Cum verò ICTos lucere & coruscare oporteat, consequitur Doctores lucifugos, solo titulo superbientes, bulla sola tumentes, nil præclari agentes, vel solam rabulariam causidicinam, exercentes, hisce privilegijs indignos esse. Idq; exindè quoq; apparet, quod ICTi hic tales describantur, qui homines ad obediendum Deo & hominibus informant. Unde elicitur ICTis veris incumbere ut actiones & consilia sua præceptis decalogi, quæ in obedientia erga Deum & Magistratum consistunt conforment.

81. Proindè cum ICTi honos & dignitas mundum totum illuminet, vana meherculè quondam agitata & subindè repetita quaestio est: An dignitas Doctoralis sive nobilitas scientiæ, nobilitatem innatam ac ingenitam obscuret? Certè si primam originem Iurisprudentiæ respicias, eam à Dijs hominibus non vilibus, sed Regibus & viris ut *Modestinus ait l. 2. de O. l. principalibus*, nobilibus scilicet, concessam, per eosq; propagatam fuisse, ex historiarum monumentis evincitur. Omnes namq; fermè Iuris Interpp. à Pomponio in *d. l. 2* relati, nobili genere prognati fuere, prout ex historijs Æliæ, Papiriæ, Cassiæ, Fabiæ, & similibus familiarum, constat. Et quidem de hac quaestione plura videre licet, apud Franc. *Pfetsl conf. 95.*

82. Ex libris quoq; nostris constat, militem togatum cum armato pari passu ambulare, & bona in utraq; militia acquisita, æquali jure

li jure cenferi l. *posthumum* § *nam Divi de injust. rupt. l. à Titio de V. O. l. fin. C. de Edict. Divi Hadr. coll.* Hinc & in Imperio Romano politicis Constitutionibus Maximiliani, Caroli V. & Ferdinandi, Doctores Equitibus associantur. Prout latius hæc persequitur *Pfeill d. conf.*

83. Addit deinceps Fridericus causis utilitatis, eminentiæ & necessitatis, difficulcatum plures rationes, & Primò, quidam studiosos voluntarium exilium subire ait. Amore namq; scientiæ, Acadèmi quasvis Charybdes ac fyrtes transfretant, uti exempla plurima *Plin. lib. 30. c. 1.* de Empedocle, Pytagora & Platone refert. Et de Apollonio philosopho D Hieron. ad Paulin. scribit: quod is discendi desiderio Caucasum montem transferit, Scythicas, Indicasq; gentes penetrarit, & p[er]is[on]amne trajecto, ad Hiarcham Gymnosophistarum Principem properarit. Talis quoq; fuit Hermodorus, qui in *l. 2. de O. l.* celebratur.

84. Insuper cum peregrinationes sumptus exposcant, studiosos de divitibus pauperes fieri Imp. ait. Tantus enim ardor & amor scientiæ est, ut bonorum curam vincat. Undè Diogenem dona Alexandri respuisse, Craterem Thebanum, Democritum & similes Philosophos pecuniam abieciisse legimus: & veros philosophos Modestinus definit eos, qui pecunias ac divitias spernunt, h. e. divitiarum amore, avocari se à sapientiæ studio non sinunt. Horum philosophorum magnam raritatem esse. *Modestin. in l. 6. de excusat. iur.* rectè ait.

85. Deniq; & Jurisprudentia nostra sublimior est, quam ut precio nummario æstimari queat *l. i. § proinde de var. & extraord. cogn.* Sed objiciat mihi hic aliquis vulgatum axioma, Leges neminem in paupertate finire vivere. Quod quamvis per se æquum sit, & ex *Nov. 1. §. fin.* deduci solet, tamen Justiniani mentem eò in dicta *Novella* directam non fuisse, contextus ipsi ostendit: verba namq; finalia *d. Nov.* non ad Jurisprudentiam in genere, sed ad sanctionem illius *Nov.* respiciunt, quæ in quemcunq; eventum testatorum voluntatibus effectum tribuendo, non finit testamento honoratos vivos, relictis in testamento defraudari, nec mortuos in anxietate mori.

86. Cum verò tanta tamq; sublimis res sit Jurisprudentia, ideo rectè ait *Frider. Imp.* Eam laudes, i. e. honores & protectionem h. e. privi-

privilegia mereri. Virtutum namq; præmia, benèmeritis tribuè
jura postulant. l. fin. C. de tyron l. un. C. de Castr. omn. palat. pecul. l. 3.
C. de prox. sacror. serin. l. 1. C. de Arch. l. fin. C. de stat. G. imagin.

87. Inter alia verò præmia tribuuntur Academicis honores
Doctorales, Licentiæ, Magisterij & Baccalaurij. De quorum
originibus, progressibus, ritibus & dignitatibus, vide *Middendorp.*
lib. 1. de Acad. c. 13. Hoc verò imprimis hîc notatum velim, quod
Augustus Imperat. ICtus jus civitatis Romanæ, quod ipsa nobilitate
illustrius erat, concessit, & ab eodem Imp. dignitas & potestas
de jure respondendi processerit, eaq; ab Hadriano confirmata, à
Constantino, Carolo Magno, Ottone II. Lothario Saxone & Fri-
derico nostro primò aucta, à Pontifice Clemente V. item concilio
Constantiensi & Basiliensi in usum reducta & privilegijs donata
sit.

88. Unde & Principes Germaniæ complures, & inter alios
Joannes Theologus Dux Megapolitanus, Hermannus Hassiæ Land-
gravius, Richovinus Dux Lotharingiæ, nec non duo Egmondani,
Principes & Comites ab *Hohenstem* / alijsq; innumeri honores aca-
demicos non fastidiverunt. Certè ut apud Romanos ita & apud
Germanos nobilissimi quiq; Doctoralibus mitris decorari volue-
runt. Primus in Germania Decretalium Doctor Burch. à *Mann-*
gensfeld salutatus dicitur. *Aventin lib. 8. annal. Bavaric.* primum juris
Utriusq; in Germania Doctorem nobilem Leopoldum à *Beben-*
burg nominat, quem innumeri alij generis nobilitate clari, secuti
sunt; quos peculiari oratione recensuit *Kirchnerus* & illustrissimus
Princeps *Augustus* Dux Brunovicenf. & Luneburgensis, & c. paluda-
mento Rectoratus Academiae Tubingensis clarus, illustri Panegyri
commendavit.

89. Cum verò literarum studia, ijsq; debiti honores plerumq;
invidiam, æmulationem, cum hominum magnorum, tum vilium
injurias, ac persecutiones comites habere soleant, ideò Imp. pro-
tectionem singularem hacce Auth. docentibus, ac discipulis, pro-
mittit, & privilegia insignia ijsdem concedit & indulget.

90. Quamvis autem eorum complura ab Interpretibus, &
quidem ab *Rebuffo 189.* ab *Horatio Lucio 100.* referantur, ea tamen Imp.
hac Auth. ad tria membra præcipua seu Cardinalia redigit. Primo
Salvata

Salvam Guardiam, seu liberum accessum Academicis tribuit. Secundo Injuriam verbalem & realem ab Academicis repellit. Tertio iurisdictione propria Academijs munit & stabilit. Deniq; & horum privilegiorum violatores gravissimis pœnis coercet.

91. Ad horum trium privilegiorum Classes, omnes immunitates Academicis competentes, referri possunt. Salva namq; guardia, seu salvus conductus, qui his verbis Chrysobullæ hujus, *veniant &c.* promittitur, libertatem & exemptionem Academicis à vectigalibus, pedagijs, portorijs, similibusq; exactionibus præstat. Quamvis enim non desint, qui idiplum hac constitutione expressè cautum non esse, autument, tamen cum Imperatori propositum fuerit, liberum commearum præstare, is verò ejusmodi impositionibus impediatur, ideo ab iisdem Academicos, hujus Authenticæ argumento, liberos pronunciamus, ejusdemq; privilegij confirmandi causa, rationes, ex jure civili petitas, libenter admittimus. *arg. l. Universi. C. de vectig. l. 6. C. de Profess. Rosenth. de feud. p. 1. c. 5. conclus. 47. Sixtin. de Regal. c. 6. lib. 2. Petr. Frid. de Mandat. lib. 2. c. 42. Horat. Lucius privil. 54.*

92. Salva hæcce Guardia generalis est, & non accessum tantum, sed & discessum ac emigrationem prabet liberam, omnemq; bonis & personis injici solitam removet remiliginem *l. 4. de vas. mun. l. qui nituntur. d. fin. ex quib. caus. major. c. 2. X. de treug. & pace. c. statutum 11. §. proferendo X. de rescript. l. 3. C. de navic. Rebuff. privileg. 152. Corbm. conf. Acad. 19.* Experiuntur tamen studiosi peregrinantes, etiamnum verum esse, illud zenonis: *πλέοναι πᾶν τι εἰσὶν ἀρπαγες*, qui Academicis Authenticam hanc allegantibus, impericè, *Horatio Lucio teste privileg. 15,* respondere consueverunt: *habita ubi vis, & solve quod debes.*

93. Ex hoc salvæ Guardia principio, secundum profluit nobile privilegium exemptio nimirum à Repressalijs, aliarumq; detentionum speciebus. Cujus privilegij respectu *Auth.* hæcce *Tir. Cod. Ne filius pro patre,* inserta est. Etsi enim *ἀνδραποδία* apud Græcos, Clarigationes apud Latinos, Repressaliæ apud Italos, jus Marche apud Gallos Saxamēta & arrestationes apud Germanos certis casibus licita sint, & etiamnū in quibusdā locis usurpentur, ut videre est apud *Iacob. de Caub. & Laudens de Repressal. Geil. de pignor. Heig. 1. q. 12. Tbol. syntag. lib. 38.*

6. 8.

c. 8. *Petr. Frider. de Processib. lib. 4. c. 46. & 48. memb. 2. & 3.* tamen eum hujusmodi detentiones liberum com meatum impediunt, ideo Imp. eas exerceri adversus Academicos vetat.

94. Tertium huic affine privilegium, non quidem verbis expressum, sed ex statuentis mente communiter introductum est, quod nimirum, uti personarum Academicarum, ita & bonorum & maximè suppellectilis, Academicæ detentiones prohibeantur: ideo nec arrestis innodari, nec legalis hypothecæ nexu licet in vecta & illata in domos & habitationes conductas sint, implicari bona studiosorum censeantur, *arg. l. nepos Proculus. de V. S. Ang. & Ias. in §. item serviana. l. de Action.* nec fideicommissi onere graventur. *Horat. Lucius privileg. 17.*

95. Porrò ad securitatis privilegium pro quinto perinet, quies & secessio. Ideò vicini quietem Academicam clamoribus vel fœtoribus turbantes, proprijs ædibus ab Academicis expelli possunt. *Barr. in l. 1. solut. matrim. loau. de Platea. in l. 2. C. qui ætate. libro. Quod ipsum Rebuff. in Academia Pessulana à se practicum esse privileg. 3. gloriatur.*

96. Sextò, hinc dicitur privilegium, quod licet nemo invitatus habitationes suas locare cogatur *l. sicum Hermes. l. invitos. C. locati.* tamen favore studiorum domini ad locationem & securam stationem cogi queant. *Barr. Bald. Alexand. & Ias. in l. 1. solut. matrim. arg. s. que in admodum. de Iurejur. Rebuff. privileg. 7. & 8.*

97. Ad securitatis privilegium pro septimo quoq; refertur, quod studiosus delinquens, regulariter, nisi in criminibus exceptis, extrahi ex collegijs non possit nec debeat. *Clar. 5. quest. 30. numer. 25.* adeò ut violans collegium, committat sacrilegium. *Bald. hic Horat. Luc. privileg. 51. & 76.*

98. Deniq; licet studiosi in locis, in quibus degunt, nec incolæ nec cives sint, tamen si quid ejusdem loci civibus privilegij competat, id quoq; studiosis ibidem studiorum causa morantibus, tributum intelligitur *l. 2. C. de incol. lic. 20. Horat. Luc. privileg. 9.*

99. Secundum privilegium cardinale est, ne quis injuriam Academicis ullo modo inferre audeat. Quamvis enim injuria in genere prohibita sit, tamen in Academicis vindicta ejusdem singularis, maximeq; privilegiata est. Ideò Imp. peculiariter, sic injuria

injuria Academicis inferatur, ad evidentiore[m] magisq[ue] enixam protectionis Academicæ demonstrationem, hæc Authentica cavere voluit. Idq[ue] in legibus nostris frequens est, ut nimirum in genere constitutum, in specie quoq[ue] notetur. *l. si quis mihi §. sed utrum. de acquir. hered. l. 15. §. 20. de injur.*

100. Singulare verò est circa vindictam injuriæ Academico illatæ, quod Magistratus secularis, qui in hac Authentica per Rectorem loci intelligitur ex officio in Injuriâ afficientes inquirere, teneatur. Quod merito pro privilegio reputandum, cum alias in delictis privatis nullo accusatore existente, inquisitioni locus non sit. *l. 2. §. si publico. ibi Gloss. ad l. Jul. de adult. Horat. Luc. priv. 32.*

101. Quod verò de injuria Fridericus Imp. constituit, hoc de ea intelligit, quæ sine jure & sine culpa propria Academico inferitur. *arg. l. quod quis. de R. l. & l. 4. ad L. Aquil.* Ideò si studiosus locis & temporibus prohibitis armatus, aut militari veste indutus, discursitet, & ob id damnum ferat, id hac lege non vindicatur, sed talis, qualis apprehenditur, judicatur. *Parorm. in c. fin. n. 19. X. de for. comp. Gloss. in l. 1. verb. à iudice. C. ubi quis decurro. arg. l. item apud. §. si quis virgines. de injur. Coler. de process. executiv. lib. 2. c. 3. n. 167.* Hinc arguitur, magistratum politicum in defensione ac protectione Academicorum, Magistratui Academico, brachio seculari succurrere teneri, idq[ue] si requisitus non faciat, graviter delinquere, & severè puniendum, immò excommunicandum venire *arg. l. Episcopale. C. de Episcopali audient. Nov. 134. c. si verò §. Clementin. pastor. §. nos quoq[ue]. X. de sent. & re judic. c. 1. §. contrahentes. de for. Comp. Gail. 1. obs. 56. & 115. Io. ann. Tilem. Constit. Imp. paralip. pag. 14.*

102. Tertium privilegium cardinale seu principale hæc Authentica Academicis indultum, in propria & peculiari Jurisdictione consistit. Parum namq[ue] esset privilegia hæc concedi, nisi constituti essent Judices, quorum beneficio & ope, ijs frui liceret. *arg. l. 2. §. 13. de O. l.* Ut itaq[ue] Academia ipsa sunt Collegia seu metœcia, in certis locis constituta, à foro seculari separata, & distincta: ita & peculiari Jurisdictione sunt munita. Quæ Jurisdictio in personas Academicas exercetur, immò & territorij quoddam jus tribuere videtur: quamvis & Jurisdictionem Academicam, uti & quancunq[ue] aliam sine territorio subsistere Interpp. statuunt,

D

tuant,

uant, nec facile, ut opinor, quisquam inficiari aufit. Unde nec Academicum vel ratione Incolatus, nisi quatenus transactum est, magistratum secularem agnoscere coguntur, immo nonnullarum Academicarum privilegia eo usque extendunt, ut studiosis alibi delinquentibus, vel contrahentibus, ad magistratum suum provocandi jus competat, ut de Lugdunensi *Donel. 17. comm. c. 20.* testatur & de Coloniensi, constat.

103. Judices autem seu magistratus Academici hac Auth. diversi exprimuntur, & inter eos Academicis conventis optio datur Judicis, coram quo comparere quisque velit. Quod ut recte intelligatur, notandum est, tempore Justiniani Jurisdictionem Academicam, Legum Doctoribus quidem fuisse tributam, sed, cum primis istis Academicarum cunabulis professorum potestas debiliior esset, Justin. Imp. adjunxit ijs in Urbe Constantinopolitana Praefectum Urbis, in Urbe Beritensi, Praesidem Phœniciae. Uti apparet *ex Costit. Iustin. de jur. docendi rat. sub fin.*

104. Fridericus autem Imp. Academicis successu temporis, auspicijs felicibus, Caroli Magni ejusque successorum auctoritate ac potestate, auctis, Jurisdictionem plenioram, peculiaremque Judices concessit, nimirum, *Dominos & Magistros, nec non civitatis-Episcopos.* Quae verba Authenticæ uti generalia, ita & obscuriora apparent, ideò elucidationis indiga sunt. *Domini* nomen generale est, quo summi Principes olim notabantur, immo id adeò sublimè reputabatur, ut titulum istum Div. Augustus, veluti ambitiosum, respiceret, teste *Suetonio.*

105. Unde nonnulli per *Dominum* hoc loco ipsum Principem, vel loci, in quo Academiae sunt, Magistratum superiorem intelligunt: ut ita non privativè, sed cumulativè concessa hæc Jurisdictione censeatur. Alij sub verbo *Domini*, Academiae Rectorem comprehendendi putant. Quorum opinio licet moribus nostris consentanea sit *lul. Clar. praxi crim. §. fin. q. 35.* tamen vix est id textui hujus Auth. ut conveniat. Nam Friderici I. Imp. tempore Rectores Academicarum tales, quales nunc sunt, fuisse, nullibi literis proditum extat.

106. Rectius itaque & verius statuunt, qui sub voce *Domini & Magistri* Professores ipsos intelligunt. Hocce namque promiscuè
& re-

& rectè Dominos Doctores & Magistros appellari constat. *arg. l. Mesennius ff. ad L. Falcid. l. si adib. ff. de dam. inf. l. qualem. ff. de recept. arbit. Panorm. in c. 1. X de magist.* Undè & in statutis veteribus, magistrorum nomen, veluti generalius, ita usurpatur, ut omnes Doctores ambitu suo complectatur.

107. Episcopus quoq; loci, ordinarius Judex Academicorum erat, utpotè cum major Academicorum pars clericis constaret, & ob id etiam clericorum jure & privilegijs Academici usi & gavisii sint.

108. Potestas autem seu Jurisdictio hæcce præceptoribus, Dominis seu Magistris hac Authentica tributa, licet nulla expressa lege contraria, ipsis adempta vel imminuta sit, tamen recepta, omnium Academiarum consuetudine, eò hodiè decursum immò idipsum quoq; plerarumq; Academiarum diplomatis probatum est, ut Professores vel soli, ut in Germania, vel cum studiosis, ut in Italia & Hispania, Rectorem Universitatis eligant & constituent, eumq; velut Principem suum, venerentur ac colant.

109. Hujus Rectoris sublimis potestas, sceptris, quæ ei in signum Regiæ seu Cæsareæ concessionis præferuntur, designatur. Hunc Rectorem Dominum & Magistratū ordinarium cives Academici agnoscunt non tantum, sed & eidem se parituros, juratò promittunt. Ideò nec ejus Jurisdictionem quocunq; modo declinare, nec alium magistratum eligere, salva fide juratà possunt. *c. ego. extr. de jurejur. c. diligenti. extr. de præscriptionib. arg. l. certi, c. de iurid. omn. iudic. Cuhner. hac Auth. §. verum Vult. ad tit. Cod. de iurid. n. 128. & 68. Quamvis autem Bald. n. 58. Salicet. n. 23. Rebuff. in verbis: quibus hæc. Donell. n. 26. & Gilken. sub fin. ad hæc Auth. arg. l. fin. de iuridic. l. 1. c. de præfecto Annon. & similibus, statuunt, etiam hodiè Dnn. Professores ex hac Authentica, Jurisdictionem in studiosos sibi arrogare posse, tamen vix est, in modernis Academijs, id ut admittatur.*

110. Episcopi verò, nec hodiè iudices immediati studiosorum sunt, sed in nonnullis locis, Cancellariatum Academicum sustinent, conferendi gradus, & secundæ instantiæ jura habent.

111. Qualis verò sit Jurisdictio, quæ hac Authentica magistratui Academico tribuitur, quaq; is utitur hodiè, ancipiti Marte inter Juris Interpp. controversatur. Multi namq; cum veterum,

tum Neotericorum Doctorum, existimant, Fridericum Imp. tantummodo causarum civilium, & delictorum privatorum cognitionem & coërcitionem, magistratui Academico concessisse. Idq; satis probabiliter *Luc de Penna de privil. Scholer. Richard. hoc loco Muscorn. de iurud. n. 76. Heig. 2. lib. 9. u. Donell. 17. Comm. 6. 20.* alijq; complures satis probabiliter arguunt. Quorum etiam sententia in Jurisdictione, Domino seu magistro, hac Auth. tributa, veri speciem habet.

112. Verum enimverò, si intentionem Imp. accuratius consideremus, fateri cogimur, eam eò directam esse, ut scholares, à Jurisdictione Judicum secularium, sapè numero literis ac literatis iniquiorum, eximantur, & ab injurijs tam verbalibus, quam realibus defendantur.

113. Cum itaq; in causis injuriarum & delictis gravioribus, ex quibus actiones criminales plerumq; oriri solent, majori periculo, quàm in causis civilibus, Academici expositi sunt: ideo Imp. in earundè cognitionibus, & decisionibus, peculiare ac privilegiatum forum, & Judicium, constituere; ac sanctionem hanc pragmaticam, de eo quod *Ἰπὶ τῷ ἀλλοτρίῳ*, contingere solet, ferre voluisse, censendus est. Si enim de causis studiosorum in negotijs obularibus, Imp. Judici seculari Jurisdictionem in studiosos concedere voluit, multo certè minus eidem cognitionem de capite, vita & fama eorundem, cognitionem committere voluit, *l. fin. C. de agent. in reb.* utpote, cum ubi periculum majus, ibi & auxilium potentius & efficacius requiratur. *l. 1. §. 3. verba igitur. de vent. in sic. l. fin. C. de probat.*

114. Idq; secundo exindè vel magis apparet, quod Jurisdictionem concessam Imp. nullo modo limitet, vel restringat, sed omnium litium & negotiorum adjudicationem, magistratui Academico tribuat. Vox enim *litium* uti & verbum, *negotia*, non civiles tantum, sed & criminales causas, ambitu suo complectitur. *argr. l. litium de V. S. ibid. Gned. & Cujac. l. in criminalibus. C. de iurisd. l. 15. §. si propter ff. ad SCe. Turpil. l. antepen. de accusat ff. l. transigere. C. de trans.*

115. Idipsum quoq; Clericorum, quibus Scholares comparantur, exemptio confirmat. Ea etenim non ad civiles tantum, sed & criminales causas, refertur: *s. clericis. X. de iudic. c. non ab homine. X. cod.*

116. Acce-

116. Accedit, quod Justin. Imp. ante Fridericum I. in *Constitutione* sua, de iur. docendi ratione, Professoribus potestatem in genere, coercendi studiosos, concesserit. Quæ animadversio & Jurisdictio cum generalis sit, & in specie magistratui Academico, certis legibus detur, ideò tam ad criminales, quam civiles causas extenditur. *arg. l. 1. de offi. ejus cui mand. est jurisd.*

117. Huc quoq; facit, quod studiosi militibus æquiparentur. *l. advocati. C. de Advoc. divers. iud.* Ast hi peculiarem magistratum, in omnibus, tam civilibus, quam criminalibus causis, habent. *l. 3. de re milit. l. fin. de accus. arg. l. de militib. de Custod. & exhibit. reor.*

118. Et hæc hodiernis moribus eò magis procedunt, cum constet, omnem Jurisdictionem Academicam, quæ olim & Præfectis Urbi, & Præsidibus provinciarum, & Episcopis, & magistris, sive præceptoribus, competeat, in ipsam Rectorem Academicum translata esse, eumq; ob id hodiè Magistratum Academicum, ordinarium censeret. *Barr. Salicet. & Comm. Dd. in Auth. Habita. Philpp. Decius in l. Imp. 38. de Jurisdic. Schrad. de Feud. part. 1. sect. 3. n. 83. Pact. ad d. Auth. c. 9. n. 13. Gisebert. de recon. t. c. 12. n. 14.*

119. Deniq; huic sententiæ veluti favorabiliori, communis Dd. opinio, & plerumq; Academiarum Europeanarum jura & observantia, adstipulantur, ut latè ac eleganter deduxit post alios, *Cothm. Resp. Academ. 1.*

120. Leviculæ sunt rationes quæ contra moveri solent. Quod enim à Synagogis Judæorum, & Academijs Græcorum, & Gymnasijs variarum Gentium, Jurisdictione destitutis, adduci solet, id arguendi vim nullam habet: cum constet, initium vile & exile, sæpè habere solere magnum incrementum. In quæstione verò hacce nostra, cardo in eo vertitur, anne Frid. Imp. in Auth. Habita, Academijs jure meri Imperij donare voluerit? id verò ex mente ac sententia Imperatoris jam probavimus.

121. Nec verò Episcopi nominatio, meri Imperij exercitium excludit, cum constet, Episcopos quoq; tempore Frid. Imp. criminales causas dijudicasse, eodemq; jure etiamnum per Germaniam hodiè Episcopos gaudere. *c. cum non ab homine. ibi Alciat. X. de judic. s. fin. X. ne Cleric. vel Mona. b.* Sic etiam apud Romanos ipsi quoq;

Consules, Censores, & Tribuni, Pontifices Maximi erant: ut de Publico Licinio, Posthumio Albino, de Marco Aemilio, & Lepido, testantur, *Halicarnas. lib. 2. Tholos. lib. 47. c. 24. Aetod. rer. judicat. lib. 1. c. 2. tit. 4.* Immò hodiè maxima pars Monarchiæ ultimæ, Episcopis & Archiepiscopis regitur.

122. Non itidem adversatur, quod Jurisdictionem tantum Imp. concedat, sub qua merum Imperium regulariter non venit. Nam non solum simplicem Jurisdictionem, sed omnem potestatem, cognoscendi, & coercendi, specialiter Imp. hac Authentica indulget, immò tempore Friderici Imp. regulariter omnibus magistratibus ordinarijs, Jurisdictio omnimoda magistratus jure compete-
bat.

123. Nec verò quicquam huc facit, quod vulgò dici solet, reatum omnem dignitatem tollere. *l. un. C. de crim.* Nam licet studiosi delinquendo privilegijs se indignos reddant, fori tamen privilegium ob id non amittunt, ut sup. dictum.

124. Proindè potestati Rectoriæ, nec territorium, nec licitorum, nec apparitorum defectus, quicquam detrahit. Jurisdictio namq; non territorium, sed personas respicit, nec ex terra à Judice possessa, sed ex potestate Judici concessa, aestimatur. Nec verò in licitorum funibus, numellis vel securibus, sed in potestate, in causis criminalibus absolvendi, & condemnandi, effectus criminalis Jurisdictionis, & meri Imperij, consistit. *Bald. in l. si quis filium. §. irritam. de injusto rupt. irrit. Longevall. ad l. 3. de Jurisd. Hostiens. in c. cum contingat. X. de for. Comp. VVes. cons. 9. v. 5. Petrus Damaisius. de mero imp. Menoch. de præsumpt. lib. 3. c. 97.*

125. Diffiteri tamen non possumus, Jurisdictionem hanc Academicam plurimis in locis, temporum injuria valdè esse imminutam. Undè hodiè omnes in genere Academici, eodem & pari jure censeri nequeunt, cum privilegia singularum Academia-
rum, non tam Authentica hac, quam ex foundationum Bullis, & transactionum normis, aestimari videamus. Vix tamen est, ut ulla Academia vera, etiam hodiè reperiatur, quæ non aliquas particellas, meri Imperij ad minimum habeat. Et certè si politici magistratus clementis, pacifici, Musisq; faventis potestas, cum Jurisdictione

tionem Academicam concurrat, & pari conatu, literas, literatosq; promovere, innocentes defendere studeat, pulchra hinc duarum Jurisdictionum coalescentium harmonia enascitur, qua pax & tranquillitas conservatur, & quilibet intra officij sui metas continetur.

126. Proinde, studiosi privilegium hoc habent, quamdiu in Academia morantur. Nam extra Academiam delinquentes, regulariter jus provocandi, (nisi ad hoc speciatim Academiae privilegiatae sint) non habent. *l. 1. ubi Senat. l. 2. C. de priv. Schol.* quia delinquens, ratione delicti forum sortitur. Quod itidem in legatis, quibus cum studiosi comparari solent, obtinet. *l. 2 ff de judic.* Idem procedit, si alibi contraxerint: quo tamen casu, si in loco contractus, studiosus forum declinet, certè æquum est, ut de contractu, etiam alibi inito, coram suo magistratu respondeat.

127. Ex Jurisdictione promanat immunitas à muneribus personalibus. Illa enim non nisi seculari magistratui subjectis, imponi possunt. *l. Sancimus. C. de advocat. divers. jud. Narra Cons. 65.* nisi forsam suam professionem deferant, & penitus Laicam vitam, negotiationibus se dedendo, deligant. *l. sub pretextu. C. de SS. Eccles. Tancred in l. 2. C. de Episc. & Cler. Felin. in c. cum accessisset. extr. de Constit. Coler. de process. Executiv. p. 2. c. 3. n. 137.* Si tamen Professores per ministros vel conjuges tantum negotientur, ipsi verò Academicis laboribus vacent, non protinus per omnia privilegij Academicis se indignos reddunt, prout *Resp. Academ. 14. & 21. ab Ernsto Corbman.* probatur.

128. An verò etiam in muneribus patrimonialibus Academici immunitatem habeant, inter omnes non convenit? quibusdam simpliciter Academicos eximentibus, per *l. medicos. C. de Profess. Matth. Stephan. de Academ. c. 10. n. 16.* Quorum opinio, licet probabilis & favorabilis sit, tamen vix est, ut in exactionibus, ipsis immobilibus rebus Magistratus Secularis Jurisdictioni obnoxijis inhaerentibus, obtineat. *Heig. 1. q. 17. n. 21.*

129. Et hæc sunt tria præcipua hæc Authenticà privilegia expressim concessa. Sunt verò alia plura, quorum nonnulla ex verbis, quædam ex tacita Imperatoris mente, Academici sibi vendicant. Inter quæ non postremum est, quod Imperator Constitutionem
hanc

hanc pietatis beneficium, scholares pauperes, exules, miserabiles, peregrinantes appellat. Ex quibus verbis Doctores arguunt: Academicorum jura pijs causis accenferi, & piarum causarum, Ecclesiarum, Xenodochiorum, peregrinorum, pauperum & miserabilium personarum privilegijs gaudere.

130. Undè conclusiones & decisiones conplures inducunt, & statuunt, I. Donationem studiorum causa inter patrem & filium, maritum & conjugem, etiam sine insinuatione subsistere. *arg. l. i. ff. solut. matrim. Rebuff. privileg. 64.* II. Legatum etiam incertum, Academicis, earumq; alumnis, relictum, sine ulla Falcidiæ deductione valere. *arg. l. cum dotem. ff. ad L. Falcid. Rebuff. privileg. 133. & seq.* III. Scholares protopraxias jure, mulierum instar gaudere. *arg. l. i. solut. matrim. Reauff. privileg. 145.* IV. Salariorum praestationes nulla compensationis exceptione innodari. *arg. l. 2. §. vacat. C. de Rei uxor. act.* V. Impensas in studia etiam indebite collocatas, non condici. *arg. l. cum in §. mulier. ff. de condict. indeb. Gloss. in l. quæ pater ff. famil. eriscund. Rebuff. privileg. 55. & seq.* nec in familiae Eriscundæ judicium venire. *l. 1. C. si cert. pet. Rebuff. privileg. 59.* VI. Parentes adversus creditum studiorum causa exceptione S^Cti non juvari. *l. sed Iulianus. §. proinde ff. ad S^Ct. Macedon.* VII. Absentiam studiorum, perindè ac Reip. causa, restitutionem in integrum generare. *Rebuff. privil. 31.* VIII, Studiosis non minus ac viduis, Orphanis, & similibus personis, beneficium seu privilegium statim ad summi Principis tribunal appellant, concedi potestatem. *l. un. C. quand. Imp. int. pupill. vel vid.* Alia privilegia à *Rebuffo & Lucio* collecta sunt, quò studiosos remittimus.

131. Et quidem de præmijs ac privilegijs hæctenus. Cum verò præmijs ac privilegijs hisce frui vix liceat, nisi & prænx in privilegiorum violatores constituentur, ideo ipsam Sanctionem Imp. adijcit, eamq; duplicis pœnx irrogatione, communit & firmat.

132. Prima autem pœna constituitur in eos, qui quacunq; ratione studiosis injuriam vel damnum inferunt, vel etiam in Magistratu constituti, injuriam Academicis illatam non vindicant. Pœna hæc est restitutio rerum ablatarum in quadruplum, simul & infamix irrogatio, ac dignitatis sive cinguli privatio.

133. Altera pœna constituitur, in Jurisdictionis Academicæ violatores, qui scholares ad peregrinum Judicem pertraxerint, vel

vel pertrahere attentarint. Nam quamvis in alijs delictis conatus solus non puniatur. *l. i. § fin. quod quibz juru. l. qui falsam. C. ad L. Corn. de fals.* tamen uti in quibusdam atrocissimis criminibus. *l. quisquis C. ad L. Jul. Majest. l. si quis. C. de Episc. & Cler.* ita & in violatione Jurisdictionis Academicæ etiã conatus impeditur. Quod tamen ita accipiendum est, ut Conatus actui proximus accesserit, & ad minimum citatio extracta sit, & citanti de privilegio citati constet: nam alias conatus ab ignorante vel pœnitente tentatus, nocere eidem nequit.

134. Dum autem Imp. ait, *ejusmodi aliquid tentantem, à tali conamine cadere,* non intelligit tantum Instantiæ vel termini circumductionem, uti *Rebuffus* opinatur, sed ipsam causæ amissionem. *argt. l. in criminali C. de iurid.*

135. Cessat tamen hæc pœna in pupillis, viduis, similibusve miserabilibus personis, utpote, quibus etiam studiosos ad supremum magistratum evocare licet. *argt. l. un. C. quando Imp. int. pupill. argt. l. si apud. 12. de minor.*

136. Sed, quid si tota Academia ex contractu vel delicto convenienda sit, ubi ea sortiatu forum, non immeritò quaeritur? Et quidē Imp. exemplo Solonis, Parricidis pœnam nō dictantis, indecisam hanc quaestionē relinquit, existimans, forsan, Academiã rectè faciendo occasionem litibus nullis daturas. Si tamen casus ejusmodi eveniat, is pro diversitate jurium Academicorum, vel ab Episcopis vel Principibus jus Episcopale & patronatus habentibus, vel deniq; à Summo Principe, discutiendus & decidendus veniret. *Sichard. bic.*

Errata typographica potiora.

Thes. 3. lin. 5. leg. aliquod. ib. 11. lin. 7. leg. Conf. 197. ib. 18. lin. 18. leg. ullatenus lin. 34. leg. compromissarios. ib. 22. lin. 3. leg. infimi. ib. 24. lin. 4. leg. Statui. ib. 43. lin. 7. leg. prajudicialis. thes. 45. lin. 3. leg. conf. 197. ib. 54. lin. 1. leg. prædicto. ib. 55. lin. 5. leg. tamen. ib. 87. lin. 2. Baccalurei. ib. 88. lin. antepen. leg. Augustus. ib. 92. lin. 3. leg. remeliginem. ib. 120. lin. antepen. leg. appellandi. Alia quoq; inter excudendum vitia quadam irrepserunt, quæ singula Lector benevolus hand difficulter corrigere poterit.

E

AD

AD

GENerosum ET NOBILISS.

IAN-VOLPERTUM von Schlug
genandt von Görz /

*Academicum in Rosarum Academia de Academicis
progymnasma exhibentem.*

Quid Schola quaesitus, quid sitve Academia, quidam,
Quid nisi terrestris sit Paradisus, ait.
Vox caelo demissa, cedro vox digna notari!
Pinxisset Genium vix magis ulla Scholae.
Stat Paradisiacis Academicus æmulus hortis
Hortus, & Elysium provocat omne nemus.
Arbor in hoc vitæ, qui fixus in arbore vitam
Restituit, latus pandit ubiq; comas.
Arbor in hoc, cujus rectumq; malumq; comestus
Scire datur, medio statq; viretq; loco.
Non interdictis ramen hæc stat turgida pomis:
Et licet, & fas est, & juvat inde frui.
Inde frui, in privos cujusvis commodat usus:
Et quoq; publicitus commodat, inde frui.
Ah quam seps itygius vigil hos ante excubat hortos,
Aversum huc cupidos se penetrare pedes!
Quam velit insputo fructus corrumpere tabo,
Carptorem in præsens & trahere exitium!
(Adspice sis geminum dispersa Lycæa per orbem,
Quæq; lient Erebo dispice, quæq; Deo.)
Quam velit eversis per dira sua organa Athenis
Nequitia ludum substituisse suæ!

Jova

Jova vetat. Res nempé Dei est Academia: Quicquid
Styx fremat atra, suum Jova tuerit opus.
Reste digna igitur, generose, ACADEMIA, Ephœbe,
Splendorem ingenij cui face concilies.
Næ tibi prerati non deérunt præmia dono,
In Musas gratis non datur esse pium.
Quam sua laus doctis super est mansura Lycæis,
Tàm tibi victurum est nomen honosq; diu.

scrib.

JUSTUS ZINZERLING

7. u. D.

Non tantos ventura olim despondet honores
Fama tibi, ob stantes antiqua per atria currus
Majorum, & tabulâ longè deducta capaci.
Stemmata Gortziadum, rumpendaq; marmora fictus.
Quantum te Themidi sanctæ sociatus Apollo
Extollit, Virtusq; fero non invida Marti:
Qua præbente manum merito te Gloria cælo.
Clarabit, pennâq; feret metuente resolvi.

Nobiliss. ac Doctiss. Dn. Resp.
Obf. causâ f

JO. LAUREMBERGIUS D.

Arte aut Marte Virum Juvenem clarescere laus est
Inclya, nobilibus qui benè cretus avis.
Verna juventutis non quivis tempora Marti
Mancipat, haud Artis quisquis amore calet.
Ast tu nobilium Juvenum flos atq; medulla,
Sturpis & eximia fulgida stella tuæ;

E 2

Vide

Viledecus censes clarescere Marte, vel Arte;
Marte, ac Arte simul perpolis usq; caput.
Salaidi nuper scandeas pulpita Fani,
Publicitus gnarè publica jura docens.
Nunc etiam intrepidus tu Balthica pulpita scandis.
Magnifico nostræ Diribitore Rosæ.
Et Martis te cura coquit, dum perpere nisu
Mentem exercitijs perpolis omnigenis.
Seu celerem quis equum novit compescere freno,
Seu dare quis tardo frena peritus equo,
Seu modò directo libeat contendere cursu,
Seu celer in gyros ire coactus equus:
Aut si quis saltu docili sua membra caballo
Ante, retro, aut alia subijcere arte sciat.
Vel si luctari libeat mucrone corusco;
Ducereve omnigenos qualibet arte choros.
His tu nobilibus reliquis sublimior anteis
Marte, ac Arte simul nobilis esse cluens.
Macte isthoc genio? asportabit honorifer ales
Munera Gazophylax stemmate digna tuo.

*Honoris & amoris ergò Nobiliss. Dn. Resp. amico
percharo applaudebat*

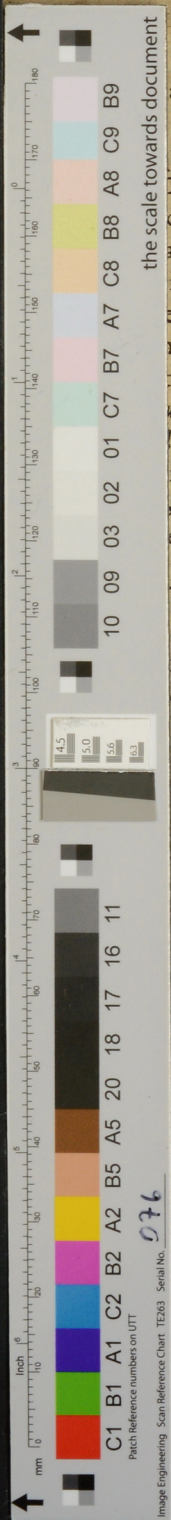
*WILHELMUS BRUNER
Salcatenâ Westph.*

the scale towards document

arint. Nam quamvis in alijs delictis conatus
i. § fin. quod quicq; juru. l. qui falsam. C. ad L. Corn.
quibusdam atrocissimis criminibus. l. qui quis C.
de Episc & Cler. ita & in violatione Jurisdictionis
conatus impeditur. Quod tamen ita accipien-
tium proximus accesserit, & ad minimum cita-
tanti de privilegio citati constet: nam alias
e vel poenitente tentatus, nocere eidem nequit.
Imp. ait, *ejusmodi aliquid tentantem, à tali con-
selligit tantum Instantiæ vel termini circum-
fus opinatur, sed ipsam causæ amissionem
le luriud.*

in hæc pœna in pupillis, viduis, similibusve mi-
is, utpote, quibus etiam studiosos ad supremum
e licet. *argt. l. un. C. quando Imp. int. pupill. arge.*

si tota Academia ex contractu vel delicto con-
trahatur forum, non immeritò quaeritur? Et qui-
onis, Parricidis pœnam nō distantis, indecisam
quit, existimans, forsan, Academiæ rectè fa-
litibus nullis daturas. Si tamen casus ejusmodi
itate jurium Academicorum, vel ab Episcopis
s Episcopale & patronatus habentibus, vel
nmo Principe, discutiendus & deci-
endus veniret. *Sichard. bic.*

ata typographica potiora.

aliquod. *th. ii. lin. 7. leg. Conf. 197 th. 18. lin. 18.
g. compromissarios. th. 22. lin. 3. leg. infimi. th.
th. 43. lin. 7. leg. præjudicialis. th. 45. lin. 3. leg.
leg. prædicto. th. 55. lin. 5. leg. tamen. th. 87. lin. 2.
antepen. leg. Augustus. th. 92. lin. 3. leg. remeligi-
p. leg. appellandi. Alia quoq; inter excudendum
s, quæ singula Lector benevolus hand difficulter corri-*

E

AD